

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК 631.51:633.11 «327»

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ПІД ПШЕНИЦЮ ОЗИМУ ПІСЛЯ ГОРОХУ В УМОВАХ ВП НУБІП УКРАЇНИ "АГРОНОМІЧНА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ"

Зубко О.О., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Іванюк М.Ф., к. с.-г. н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Актуальність: однією із найважливіших умов зменшення собівартості та підвищення рентабельності сільськогосподарських культур є поєднання зростання врожайності і зменшення енергетичних, фінансових і трудових витрат на їх вирощування. Основою створення оптимальних ґрунтових умов для вирощування культур є обробіток ґрунту. Обробіток ґрунту в значній мірі визначає рівень забезпечення рослин вологою і поживними речовинами, захисту посіву від хвороб, шкідників і бур'янів. Через це вивчення впливу різних систем землеробства і основного обробітку ґрунту на урожайність і рентабельність сільськогосподарських культур є важливим питанням сучасного землеробства.

Озима пшениця одна з найважливіших продовольчих культур в світі і Україні. З неї виробляються крупи, макаронні вироби, її застосовують в кондитерській, спиртовій та інших галузях, вона широко застосовується в годівлі тварин, та саме головне те, що з її борошна випікають хліб, який є обов'язковим продуктом харчування. Виходячи з такого широкого і масового застосування культури не можна не звернути увагу на необхідність того, щоб зерно і продукти переробки озимої пшениці були якісними, а саме головне безпечними для здоров'я людини, тому питання екологізації є особливо актуальним, і потребує особливої уваги.

Мета дослідження: порівняння ефективності різних систем основного обробітку ґрунту за промислової та біологічної систем землеробства у формуванні і розвитку агрофітоценозів озимої пшениці після гороху.

Матеріали й методи досліджень: дослідження проводилось в стаціонарному досліді кафедри загального землеробства на Агрономічній дослідній станції НУБіП України в короткоротаційній 5-пільній сівозміні. Схема чергування культур в сівозміні наступна: горох – озима пшениця – ярий ріпак – ячмінь – кукурудза на зерно. Ґрунт дослідної ділянки чорнозем типовий малогумусний крупно-пилувато-середньосуглинковий за гранулометричним складом. Вміст гумусу в орному шарі (по Тюріну) – 4,6%, вміст рухомого фосфору (по Мачигіну) – 3,3-3,4 мг, калію – 9,8-10,3 мг на 100 г ґрунту. Схема досліду: фактор А – біологічна і промислова (контроль) системи землеробства, фактор Б – системи основного обробітку ґрунту: диференційована (контроль), безполіцева різноглибинна, поліцево-безполіцева, повернева.

Результати досліджень: формування водно-фізичних показників родючості ґрунту мало залежало від досліджуваних систем землеробства. На варіантах поверхневої та безполіцевої систем основного обробітку спостерігалась чітка тенденція до ущільнення ґрунту, при цьому його показники

не виходили за межі оптимальних для даних ґрунтів. Вміст доступної вологи в орному і метровому шарах за даних систем обробітку істотно переважали контроль. Полицево-безполицевий обробіток, зменшував рясність і масу бур'янів на час збирання урожаю, відповідно, на 13 % і 23 % порівняно з контролем. Кращі умови для формування врожаю створювались за системи полицево-безполицевого обробітку в 5-пільній сівозміні, яка передбачає оранку один раз в 5 років, яка чергується з поверхневим та безполицевими різноглибинними обробітками. Вищою рентабельністю серед систем землеробства (122%) характеризується біологічна модель. Найвищу рентабельність вирощування пшениці озимої забезпечувала полицево-безполицева система основного обробітку ґрунту.
